

werkjes, die het karakter van de sujetten overtuigend deden spreken. De geduldige observatie leidde tot een weergave, die door de frappante gelijkenis in staat was opdrachtgevers in verrukking te brengen. Een rechter in het zuiden, die verrast op zo'n conterfeitsel van zichzelf staarde, zei spontaan: 'Ik zou niemand weten, die u dat aldus nadoet, meneer Van der Plas!'. Eigenlijk was het werk gedaan en ontbrak alleen de kleur en wat meer omgeving: het stilleven van een schrijftafel met boeken en papieren op de voorgrond, ontwerpen van een scheepsbouwer rondom aan een wand, het handwerkje, dat een dame even had laten rusten.

Zo is de lange reeks van portretten ontstaan met de trefzekere plaatsing van de figuur in het kader, de dikwijls karakteristieke houding van de sujetten, het krachtige modelé van de koppen, de meestal zo levendige uitdrukking van het gelaat met de ogen vrij en frank op de toeschouwer gericht, de rustige, bezonken kleur, de rake weergave van de stoffen in de kledij en in de weinige voorwerpen van een omgeving. 'Elke opdracht kan hij aan', schreef W. Wagener in het 'Rotterdamsch Nieuwsblad' en hij vergeleek hem met Bartholomeus van der Helst. 'Hij bezit diens kunnen. Maar zijn visie op de mensen gaat dieper' (8 VIII '53). En 'De Maasbode' sprak in die vruchtbare tijd van een 'formidabele vaardigheid en gevoeligheid in dit genre' (18 VIII '53).

Naar aanleiding van dezelfde tentoonstelling in het Groot-handelsgebouw schreef A. J. D. van Oosten: '... naar ons gevoel culmineert de kunst van Van der Plas in de portretten van figuren uit het Rotterdamse zakenleven' ('Hier Rotterdam', 21 VIII '53). Daarbij moet worden aangetekend, dat de vele clerici die hij portretteerde artistiek toch nog een bijzonder gezichtspunt bieden door hun ambtskleding. De habijten van ordesgeestelijken, het paars van prelaten, het fijne kantwerk van een rochet, gaven de schilder picturale en coloristische mogelijkheden, die de mannen-maatschappij van de 20ste eeuw, in tegenstelling tot die van Van der Helst in de 17de, niet te bieden heeft.

Van der Plas heeft het altijd prettig gevonden, zo vertrouwde hij bij zijn zeventigste verjaardag aan een medewerker van het 'Rotterdamsch Nieuwsblad' toe, iemand zo te portretteren, dat ook zijn handen op het doek staan. 'Handen zeggen veel; ze vullen het beeld van iemand aan' (30 I '69).